

Oysa kırsal ilişkilerdeki farklı yaşam biçimi ile bu yaşam biçiminin neden olduğu farklı zihniyet dünyalarının yarattığı üst dile nüfuz etmek bir şehirli için pek zordur. Oysa farklı ilişkileri içinden kavramak, farklı sonuçlara ulaştırabilir insanı. Bilimin dışında zaman zaman şaşırtıcı bir başarıyla edebiyat, bu imkânı verebiliyor. İşte Kemal Tahir *Gelin-Kadın Oyunu* hikâyesinde bizi ilginç bir anlatı marifetiyle, kırsal hayatın fertlerinin cinsel dünyasının, hele hele hikâyenin geçtiği zamanlarda, dışardan hemen hiç kimsenin yaklaşamayacağı kadar yakınına taşıyor. Okur, hikâye boyunca gerçeklik duygusuna paralel hareket eden hayret ve merak duygusunu hiç kaybetmeden bir yolculuğa çıkıyor ve yazar hikâye boyunca okuru bir meraklı macera içerisinde sürüklüyor. Nefis bir ilişkiler karmaşası içerisinde Kemal Tahir, insanın olduğu yerde, basitliğin belki nisbi olarak iktisadi değişim ilişkileri için var olabileceğini, insan denen varlığın bu basitlik içerisinde de yaşasa ne kadar karmaşık bir varlık olduğunu, hele iş cinsellikle ilgili ise bunun daha da keskin olduğunu hatırlatıyor adeta. Hikâyenin geçtiği yer ve dönemde kadınların erkekler tarafından fena halde hoyratça muameleye tabii tutulduğu muhakkaksa da, kadınların da bu şartlar altında bir dizi özel gayretle, fırsat yarattıkça erkeklerin hakkından gelebildiği durumları acı bir mizah duygusuyla izliyoruz. Ekonomik darlık her iki cinsi de aslında parmağına doluyor hikâye boyunca; ya herkes galip, ya da tersi. Her manada yoksulluk ortak kader aslında.

Kitaba adını vermiş olan "Arabacı" adlı hikâye, nefis bir atmosfer öyküsü. Hikâyecinin tasvir gücü, bir yönüyle bir yol hikâyesi olan "Arabacı" da geçilen yolun, bitki örtüsünün, tabiatın, bir meslek insanının, arabacının, o mesleğe dair ayrıntıların anlatımı... Sermayesi olan

araba ve atlarla olan ilişkisinin tasviri de nefis bir atmosfer yaratıyor. Seyahatin sürdüğü bölümlerde okuyucu arabadaki kişilere katılıyor ve yolu birlikte kat ediyor adeta. Çok meraklı, adeta tılsımlı bir anlatımla sunulan hikâye; kurgusu, anlatımı, sürükleyiciliği, okuyucunun ilgisini her satırda uyanık tutması ile tahminen Türkçede yazılmış hikâyeler içinde önemli ve özel bir yer taşımaktadır "Arabacı". Eserlerinden sadece "Arabacı" hikâyesini okumuş bir kimsenin bile Kemal Tahir'in ne kadar güçlü bir yazar olduğu konusunda şüpheye mahal vermeyecek kadar kuvvetli bir kanaate sahip olabileceğini düşünmek mümkündür. ○

İbrahim Yıldırım Hassas Ruhlar Şikâyetçi Aşklar

Can Yayınları, 2004

• Seval Şahin Gümüş

İBRAHİM Yıldırım'ın son kitabı *Hassas Ruhlar Şikâyetçi Aşklar* bir hikâye kitabı. Kitap üç bölümden oluşuyor. Her bölümün altında da üç hikâye yer

alıyor. İlk bölümün adı *Hassas Ruhlar* adını taşıyor. Burada yer alan üç hikâyede de hassas bir ruhun ortaya koyduğu hastalık derecesine varan tutkular işlenmiş. "Melek'ten Sonra", kızları ölen Mürsel ve Vahide Erkebay çiftiyle ilgili. Mürsel Erkebay, her sabah daha gün ağarmadan yatağından kalkıp eczanelere koşuyor. Evinde bir koleksiyon halinde ilaç kutuları yan yana dizilmiş durumda. Bu hikâyede İbrahim Yıldırım, oldukça yalın bir dil kullanmış, eserlerinin genel niteliği olan okura tuzaklar kurucu üslubunu bir tarafa bırakmış gibidir. "Şair Ruhi Alemdar'ın Techiz ve Tekfini"nde şair Ruhi Alemdar'ın intihalci bir şair olduğunun yazılması üzerine olaylar gelişiyor. Bu yazıda, Ruhi Alemdar'ın Robert Desnos'dan intihal yapan bir şair olduğu söylenmektedir. Şair, bunun üzerine sürekli Robert Desnos okumaya başlar ve sonunda bir nevi ona dönüşür. "Baudelaire Paradoksu" hikâyesinde bu yer değiştirme ve dönüştürme üzerine doğrudan bir odaklanma var. Burada, Baudelaire'in Albatros'undan yola çıkarak kaleme alınmış bir gazete dizisi yazarından bahsedilir.

İkinci bölüm *Şikâyetçi Aşklar* adını taşıyor. Bu bölümdeki "Yusuf ile Neşide" hikâyesi özellikle dikkat çekici. Bir masal olduğu söylenen bu hikâyeye aslında bir başka hikâyenin içine girerek ortaya konuyor. Bir kadın ve erkeğin okuduklarından yola çıkarak yarattıkları bir aşk ve bir nevi ermişlik hikâyesi bu. "Foto Rüya" da bir şikâyetçi aşk hikâyesi. Fotoğrafçılık yapan bir insan ve onunla tanışan başka birinin hep bahsedilen Rüya ile tanışmak istemesi ile bunun etrafında dolanan bir kurgu.

"Müşteki Aşklar Kitabı" ise bir uzun hikâyeye niteliğinde. Üç kısımdan oluşan bu hikâyede üç kişi var. Emin Nihat Bey, Ali Nuri ve anlatıcının kendisi. Emin Nihat Bey, Müsameretname'nin

yazarı. Ali Nuri, üniversitedeki hocası Canan Şefkat'i etkilemek isteyen bir öğrenci ve yıllarca Anadolu'da Türkçe öğretmenliği yapmış "gönüllü bir gönül sürgünü". Ali Nuri, Emin Nihat Bey ve Müsameretname hakkında bir çalışma hazırlamış. Anlatıcı da onun bir araya getirdiği bilgilerden yola çıkarak Emin Nihat ve Müsameretname hakkında bir derginin Tanzimat Edebiyatı Özel Sayısı için bir yazı kaleme almaya çalışıyor. Hikâye hem Emin Nihat hakkında bilgi veriyor, hem de gerçekten okurda Müsameretname'yi okuma isteği uyandırıyor. Üç anlatının iç içe girdiği bir serüven başlıyor böylece.

İbrahim Yıldırım, bu kitabında romanlarında da bulunan birtakım anlatım unsurlarına yer vermiş. Bunlardan en çok göze çarpanları yazının ortaya çıkma süreci, yaratma eylemi, zarf fiillerle hızlanan bir okuma süreci ve tabii okuru da yazının içine dahil etmesi. Bu dahil etmeyle birlikte okura hem avlanan hem de avlayan olma şansını veriyor.

Kitapta, Pertevniyal Valide Sultan'dan Baudelaire'e, Emin Nihat'tan Giritli Aziz Efendi'ye ve Basiretçi Ali Efendi'ye kadar kalabalık bir kadro var. Bir de bunlara eşlik eden hikâyeye kahramanları ve onların yazılma süreçleri.

Hassas Ruhlar Şikâyetçi Aşklar, "şikâyetçi aşklar"ı öğrenmek isteyenlere bir kılavuz olabilir. Ama bu kılavuzu yazarı kendisi anlatıyor: "Anlatıklarımın hepsi doğrudur. Hiçbir şeyi abartmadım. Dahası, yazının içindeki bazı kapıları açık, bazılarını aralık bıraktım; çünkü okurun, bu kapılardan girip 'şikâyetçi aşklar'ı öğrenmesini, Emin Nihat'ı merak etmesini istedim. Bazı kapıları, okuru düşünerek sımsıkı kilitledim; yazım yeterince tehlike içeriyor; fazlası ölüm demektir." ○